Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Omorganisering av missbrukarrehabiliteringen och inrättande av en ny tvåspråkig enhet för missbrukarrehabilitering/ärende till välfärdsområdesstyrelsen

Välfärdsområdesstyrelse 23.11.2026
ÖVPH/7185/05.05.00/2026

Beredare Niemistö Riku
Hyvärinen Kosti
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Österbottens välfärdsområde tillhandahåller öppenvård inom missbrukar- och beroendevården vid de psykosociala centren samt tillnyktrings- och avgiftningsvård i egen regi. Inom den institutionsbaserade missbrukarrehabiliteringen är servicestrukturen däremot indelad i två olika modeller utgående från klientens språk.

Den institutionsbaserade missbrukarrehabiliteringen för svenskspråkiga klienter tillhandahålls i huvudsak vid välfärdsområdets egen enhet, Pixnekliniken, medan rehabiliteringen för finskspråkiga klienter numera i huvudsak tillhandahålls genom köptjänster från olika delar av Finland.

För närvarande finns det ingen egen finskspråkig institutionsbaserad missbrukarrehabilitering för finskspråkiga klienter. Den nuvarande strukturen stöder inte att hela servicekedjan för missbrukarrehabilitering kan utvecklas inom det egna välfärdsområdet på ett likvärdigt sätt för alla klienter.

För närvarande är alla välfärdsområdets egna platser för missbrukarrehabilitering svenskspråkiga, och kapaciteten på dessa platser är underutnyttjad. Pixnekliniken har åtta klientplatser, och av dessa har i genomsnitt 3,7 platser per vecka använts under åren 2024–2026. Samtidigt finns det i genomsnitt cirka 4,5 finskspråkiga klienter per vecka inom köptjänsterna.

Genomsnittligt behov per vecka	**Klienter**
Nuvarande användning av Pixnekliniken	3,7
Finskspråkiga klienter inom köptjänsterna	4,5
Totalt	**8,2**

År 2025 användes cirka 345 000 euro för köptjänster, och kostnaderna för år 2026 beräknas överstiga 400 000 euro.

<u>En ny tvåspråkig enhet för missbrukarrehabilitering</u>
Målet är att inrätta en ny tvåspråkig enhet för missbrukarrehabilitering i Österbottens välfärdsområde. Pixneklinikens verksamhet ska sammanslås med den nya enheten. Med den nya verksamhetsmodellen skapas en helhet för missbrukarrehabilitering som betjänar hela välfärdsområdet och där servicen produceras både på finska och svenska.

Målet är att klienterna ska få missbrukarrehabilitering på sitt modersmål och att den nuvarande specialkompetensen inom den svenskspråkiga missbrukarrehabiliteringen ska bevaras och stärkas. Även andra tvåspråkiga välfärdsområden och Åland kan fortsättningsvis erbjudas svenskspråkig missbrukarrehabilitering.

Den nya enheten inleder sin verksamhet i Pixneklinikens nuvarande lokaler. Samtidigt utreds och söks nya lokaler som lämpar sig bättre för verksamheten. De nuvarande lokalerna i Malax har inte bedömts vara tillräckliga med tanke på den långsiktiga verksamheten. Målet med de nya lokalerna är dessutom att öka kapaciteten från nuvarande åtta platser till cirka 12–14 klientplatser.

Den nya enheten kan hållas öppen året runt, medan verksamheten vid den nuvarande Pixnekliniken har behövt pausas till exempel under julen.

Målen med reformen
Målet med reformen är att i högre grad än i dag förlägga tyngdpunkten inom missbrukarrehabiliteringen till välfärdsområdets egen serviceproduktion och förbättra möjligheterna att utveckla sammanhängande serviceprocesser.

På basis av den nuvarande egna kapaciteten och det klientantal som finns inom köptjänsterna har välfärdsområdet förutsättningar att öka den egna produktionens andel till uppemot 90 procent. Köptjänster kommer att användas även i fortsättningen när klientens individuella vård- och servicebehov så kräver.

Med reformen eftersträvas således samtidigt:

- en effektivare utnyttjande av den nuvarande egna kapaciteten
- en betydande minskning av köptjänsterna (finskspråkiga klienter)
- tryggande av tillgången till svenskspråkig missbrukarrehabilitering
- tillgång till missbrukarrehabilitering året runt
- en möjlighet att utveckla servicekedjan från tillnyktrings- och avgiftningsvård till missbrukarrehabilitering

Målet är att klientens servicekedja ska vara densamma oberoende av hens modersmål. När både vården och rehabiliteringen i huvudsak kan genomföras i välfärdsområdets egen regi kan även öppenvården efter rehabiliteringen, socialservicen och övriga stödåtgärder smidigare än i dag integreras i klientens samlade vård och service.

Genom reformen stärks likvärdigheten, kontinuiteten och kostnadseffektiviteten i missbrukarrehabiliteringen. En central utgångspunkt är att både svensk- och finskspråkiga klienter ska få den missbrukarvård och den missbrukarrehabilitering som de behöver på sitt eget språk och inom ramen för en så enhetlig servicekedja som möjligt i det egna välfärdsområdet.

Konsekvenser för klienter från övriga Finland
Åren 2022–2026 har Pixne-kliniken haft 49 klienter från andra välfärdsområden och Åland. Cirka 10 procent av klienterna kommer från områden utanför Österbottens välfärdsområde. Även den nya enheten kan erbjuda service till klienter från andra områden.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina
föreslår att

- välfärdsområdesstyrelsen beslutar att begära utlåtanden om förslaget av kommunerna i regionen, de tvåspråkiga välfärdsområdena och Åland.
- ett förslag om inrättande av en ny tvåspråkig enhet för missbrukarrehabilitering förs till välfärdsområdesstyrelsen för beslut när utlåtandena har kommit in.

Beslut:

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Bilagor

Kompletteran-
de material